

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo pet- vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravišstvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Rojaki!

Vsled mobilizacije c. kr. armade bilo je tudi mnogo naših ljudij poklicanih k svojim polkom. Ta klic je britko zadel mnogo rodovin, katerim so vzeti gospodarji in očetje.

Spolnivi svojo dolžnost do cesarja in domovine, morali so nagloma zapustiti svoj dom, družinam njihovim pa vsled tega pretijo nadloge vsake vrste in siromaštvo. Komu bi tedaj misel na to žalostno osodo ne ganila srca, kedo bi pri takej revii ostal še hladne krvi!

Tej revii priti po moči v okom, bodi ljudoljubna krščanska skrb vsem onim, katerim je po milejših razmerah dano, ostati doma — pri dragih svojih.

Deželni odbor kot zastopnik naše dežele Kranjske, je za dolžnost svojo izpoznal, staviti se na čelo blagemu delovanju s tem, da za najsilnejše potrebščine nabira pripomočkov in nabrane deli zapuščenim.

V ta cilj in konec je sam odločil svoto iz deželnega zaklada, razen tega pa obrnil se do c. kr. deželnega predsedstva, ki mu je z odlokom od denašnjega dne dovolilo nabirati po vsej deželi milodarov za zapuščene rodovine v vojaščino poklicanih rojakov naših.

S tem pozivom se tedaj obračamo do sočutja vseh prebivalcev dežele Kranjske in potrčamo na dobrotljivo njihovo srce: naj vsak pripomore, kolikor je po njegovej moči mogoče! S tem bo olajšal žalostno srce vojakom, ki so zapustiti morali svoj dom, pa revščino življenja olajšal zapuščenim. Če pomagamo vsi, bo iz malega narastlo veliko in podpora bo izdatna.

Darovi naj se pod tem napisom pošiljajo ali kar naravnost ali pa po najbližjih c. kr. okrajnih glavarstvih ali po dotičnih županijah, podpisanemu deželnemu odboru v Ljubljano, ki bo po časnikih nanznanjal milodare, katere prejme, pa tudi dobrotnike, ki so jih darovali, in bode objavil, kaj se je zgodilo z denarjem.

Naj gre ta naš glas po vsej deželi in najde v srcu vseh domoljubov oni odmev, ki ga pričakujemo s polnim zaupanjem!

Deželni odbor Kranjski,

v Ljubljani 14. julija 1878.

Nam Slovanom za poduk.

V nemškej „A. Allg. Ztg.“, ki jemlje dopise od dunajskih in peštanskih oficijoznih novinarjev, beremo sledeče, za nas Slovane jako podučljivo pojasnenje, zakaj je Andrassy vnet za to, da se Bosna zasede. „Ko je grof An-

drassy — tako pripoveduje magjarski dopisnik — bil ostro interpeliran od necega prijatelja zaradi bosenskega vprašanja, odšel je tiho v stransko izbo in prinesel precej ogoljeno knjigo nazaj, ter jo odprl in pokazal knjigo III., pogl. 2. Tam se je bralo: Naseljenje Magjarov v Evropi je bila največja nesreča za slovanski svet. Ta narod se je zasadil kakor zagozda med nje, ločil Slovane od Slovanov, naredil, da so čut zveze med soboj izgubili, tako da je od tačas naprej vsak slovanski narod le za svoje omejene interese živel.“ Prijatelj Andrassyjev pogleda naslov knjige, in vidi, da je to zgodovina češkega naroda od Franca Palackega.

„Veliki češki zgodovinar,“ rekel je Andrassy dalje, „me uči magjarsko politiko delati. Le iz Bosne ven se dá nasproti delati temu, da se Slovanje zopet ne zjedinijo!“

Torej s suho besedo in cinično priznavajo ti magjarski državniki, da je njihove politike cilj in konec: oslabiljevanje, nezjedinenje nas Slovanov!

Kateri Slovan more to politiko podpirati, pa reči, da je pošten ud svoje slovanske rodovine, pošten patrijot?

Slovanje moramo to Andrassyjevo izpoved na znanje vzeti, ali reči moramo tudi precej, da nas nikakor ne vznemirja, in da naših nazorov in upanj o nasledkih okupacije Bosne in Hercegovine, ne bode izpremenila.

Sicer pa ne verujemo grofu Andrassyju, da mu bode stalno mogoče iz slavjanske Bosne proti nam delati, če si on prav res misli, da bode. Spominjamo se, kaj je vse on „mislil“ zadnja tri leta, a ideja je šla čez njegove misli in prorokovanja in žuganja na dnevni red. On je mislil s polo papirja hercegovski vstanek zadušiti, on je prorokoval in slovesno obetal, da Črnagora in Srbija ne pojdeti v boj, on je slovesno zagotavljal, da se ne sme na našem jugu nobena neodvisna slovanska država osnovati itd. In vendar so zdaj tri neodvisne slovanske države, Bolgarija, Srbija, Črnagora osnovane, in vse, kar je Andrassy prorokoval, nij se izpolnilo, temuč baš narobe se je izpolnilo. Celo slovesno je Andrassy v delegacijah obetal, da ne mislimo ni kratko ni malo v Bosno iti. A zdaj idemo.

Kakor se v vseh teh rečeh njegove misli nijso oživotvorile, tako se tudi ne bodo glede v „A. Allg. Ztg.“ naglašene razdvajanja Slovanstva. Oni dvorski krogi, ki imajo iz zdravega instinkta pravi pot za obstanek Avstrije pred očmi in so Andrassyja dozda mejili, da nij preveč na magjarsko razkrižje zavozil, držali ga bodo tudi kasneje v pravem tiru, dokler boljšega namestnika ne dobí.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. julija.

Slovaki na Ogerskem dajejo v svojih „Narodnih Novinah“ slovaškim volilcem gaslo, ne udeležiti se volitve. Pač se lote te za male narode slabe taktike le iz žalostnega čuta, da so nasproti magjarskej silovitosti ali brutalnosti preslabi.

Na **Ogerskem** napreduje volilna agitacija. Minister Tisza je prišel pred svoje volilce v Debreczin in je bil navdušeno sprejet, kar se jemlje znamenje, da bode njegova stranka večino dosegla. V svojem ogovoru, ki pa nam nij še znan v celoti, je Tisza konstatiral, da je Rusija svoje san-šefanske terjatve zmanjšala.

Vnanje države.

O **kongresu** piše angleški „Observer“, da je svojo glavno nalogo dovršil, ker je svet za zdaj rešil pred vojsko mej Rusijo in Anglijo in pred občno evropsko vojsko. Trdenje, da je nasledek in vspeh kongresa pobitje Rusije, je nepolitično in neresnično. Rusija je vse dosegla, kar je hotela, samo, da je pogodba mej Turčijo in Anglijo odbila močno ruske pridobitve, vendar skriva še prihodnost, kaj bode imela Anglija iz tega dobička ali izgube. — Bismarkova „Nord. Allg. Ztg.“ pravi, da ima podpis berlinske pogodbe 13. julija t. l. svetovnozgodovinsko veljavo, na katero smejo Nemci, ki so jo narediti pomagali, ponosni biti.

Iz **Carigrada** se javlja, da se je doseglo neko sporazumljenje Turčije in Avstrije zaradi izpraznjenja Bosne. Taji se pa, da bi bila Avstrija kako garancijo prevzela za obstoj evropske Turčije tako kakor jo je Anglija za turški del. — Taka garancija bi bila tudi preneumna.

Italijanske novine levičnjaške stranke so jako hude na grofa Cortija, da nij na kongresu terjal, da tudi Italija kaj dobi, ako se Avstriji dá Bosna in Hercegovina. Ali Corti je moral udati se, ker je bila vsa Evropa za avstrijsko okupacijo, in Italija sama nij upala se zavojščiti z Avstrijo, ali pa z izstopom iz kongresa stopiti iz evropskega koncerta.

Dopisi.

Iz gornjegrudskega okraja

13. julija [Izv. dop.] Vsakdo ve, kolike važnosti za vsak kraj so pošte, ako so tako urejene, da donajajo in izročevajo kolikor mogoče hitro razne poštne pošiljatve. Toda tej občnej potrebi in nalogi gornjesavinjska pošta nikakor točno ne ustreza. Kajti njen odhod iz Celja je baš tako uravnan, da poldrugo uro pred poštanim vlakom zjutraj odhaja, ter nam vsled tega vse poštne pošiljatve, ki nam dolhajajo od Trsta in Zagreba, ter ondotnih krajev, kjer ima naša savinjska dolina svojo trgovino, za en dan pozneje donaja. Poleg tega se še izročitev bolj oddaljenim nekoliko več zakasni. Razume se, da je na ta način lahko marsikateri v nepovoljni zadregi ali še celo škodo trpi, ako mu kako nujno pismo ali na-

ročilo prepozno dojde, in se tudi odgovor ali odpošiljatev v lastno škodo zamudi. Temu bi pa bilo pomagano, ako bi pošta po prihodu poštnege vlaka zjutraj odhajala, ter nam takoj vse pošiljatev donášala, ki sicer pri zdanjej uredbi en dan v Celji leže. Iz teh uzrokov je torej neobhodna potreba, in skranji čas, da se gornjesavinjska pošta prej ko mogoče, tako uravna, da bode svojej nalogi boljje ustrezala, in da se omenjenim neprilicnostim v okom pride.

Iz Trsta 13. jul. [Izv. dop.] Noben polk nij bil še v Trstu tako priljubljen, kot slovenski polk 17, bar. Kuhn. To se je dokazalo denes v jutro, ko je na tisoče ljudij vseh stanov obstopilo kolodvor. Z godbo na čelu rano v jutro pred šesto uro, gnetlo se je pred polkom in ob straneh tisoče in tisoče ljudij. Milo so nam na uho doneli slovenski marši: „Naprej zastava Slave!“, „Pridi Goranjc“. Še nikdar — se nam je zdelo — nij tako ginljivo igrala Kuhnova godba. Na kolodvoru nijso pustile straže nobenega noter; ali ljudstvo si je naredilo drugod uhod, in naenkrat je bil železniški vlak sè silno množico obdan. Po mojem mnenji so se morda lahonski organi bali slovenske demonstracije, kajti nameravali so tržaški Slovenci podariti velik lavorjev venec polkovej zastavi, razumeje se, da s trobojnimi trakovi in primernimi napisi v slovo, kar pa je izostalo, ko se je po ovinikih izvedelo, da bi se ne bilo od vojaške oblasti dovolilo.

Prepovedovalo se jim je baje ukati, ne tu in ne v Ljubljani. Fantje so pa vendar v vsacem vozu prepevali, in ko rog zatrobi pozor, zavrilo je ukanje, da se je zrak stresal.

Potovajte srečno, in kadar zagledate bosenske gore, naj vam srce gorkeje bije, čut slovenski bolj vplamti, prvo stopinjo črez mejo pozdravite z živio-klici na domovino Avstrijo, povejte slovenskim bratom Bošnjakom, da ste od severa, da po vaših žilah teče ista slovenska kri, kot v žilah uboge bosenske raje. Bodite ponos slovenskej domovini, tolažniki siromaškemu dozdaž bitemu in tlačnemu Bošnjaku, strah krutemu Turku, ki bi hotel napadati vas; mej vsem pa iskreni Slovani in vrli sinovi obče majke naše Slave.

Denes ob 5. uri v jutro pa je dospel rezervni polk Kuhnovec v Trst, kateri nam je dobro došel. Zopet imamo torej domačine Slovence v svojej sredi, katerih smo prav veseli. Pri Slovincih in Lahih pregovor pravi: „Kranjska kri — ne fali.“

Iz Trsta 13. julija. [Izviren dopis.] Podpisani odbor prosi, da prijavite v „Slovenskem Narodu“ sledeči poziv:

„Politično društvo „Edinost“ je po priloženih pravilih razširilo svoj delokrog črez vse Primorsko; ono bode torej po najboljšej moči širilo narodno zavest in vsakovrstni napredek, ter se potezalo za svete pravice Slovencev v Trstu in okolici, na Goriškem in v Istri. Podpisani odbor vabi in prosi rodoljube po vseh primorskih deželah, posebno pa čestito duhovščino v Istri, ki je jedina pomočnica ondotnim zapuščenim Slovanom, da v prav obilnem številu pristopijo k temu važnemu društvu, ter mu pridobe po mogočosti dosti udov mej prostim narodom. —

Novi udje naj se blagovoljno pismeno prijavljajo predsedništvu v Trstu.

Trst, 11. julija 1878.

Odbor političnega društva „Edinost“.

Pravila političnega slovenskega društva „Edinosti“ so sledeča:

§. 1. Ustanovlja se za celo Primorsko deželo, spadajočo pod tržaško namestništvo, politično in bralno društvo z imenom „Edinost“ in sè sedežem v Trstu.

§. 2. Namen tega društva je, da budi in širi narodno zavest, in razni, posebno pa gospodarski poduk in omiko mej slovenskim ljudstvom na Primorskem, da brani narodne in vse druge pravice omenjenega ljudstva, in s kratka, da pospešuje materijalne in duševne koristi njegove v državnih, občinskih, cerkvenih, šolskih in gospodarskih zadevah.

§. 3. Pripomočki v dosego društvenega namena so ti-le:

- a) Shajanje udov v društveni sobi k čitanju in prijaznim pogovorom;
- b) zbori društvenih udov, v katerih se bodo obravnavale društvenemu namenu primerne reči, posebno volitvene zadeve, prošnje, adrese in sklepale resolucije;
- c) časniki in razne knjige, ki bodo shranjene v društveni sobi udom v poduk in kratak čas;
- d) zabavni shodi ali besede za omiko in vredenje duha;
- e) sklicavanje ljudskih shodov (taborov) pod milim nebom in javnih občnih zborov po vsem Primorskem po namenu §. 3. postave od 15. novembra 1867 drž. zak. št. 135;
- f) po mogočosti tudi izdajanje posebnega društvenega časopisa.

§. 4. Kedor želi vstopiti v društvo, oglasi se pri odboru. Ta odločuje z nadpolovično večino v tajnem posvetovanji, kedo se sprejme, kedo ne.

Jednako sklepa odbor, če gre za to, da se kateri ud izključi iz društva, pa nij dolžan, povedati dotičnih razlogov. Maloletni možje, ženske in tuji državljani ne morejo biti udje tega društva.

§. 5. Vsak ud ima pravico v društveni sobi čitati društvene časopise in knjige, sme se udeleževati vseh društvenih shodov, zborov in razgovorov, pri zborovanji sme se govoriti, nasvete dajati, predloge staviti, in pri sklepkih in volitvah glasovati.

§. 6. Vsak ud ima dolžnost, po svojej moči pospeševati in podpirati društvene namene (§. 2.), ravnati se po zborovih pravilih in odborovih sklepkih, ter naprej plačati 1 gl. vstopnine in potem 10 kr. na mesec, da se pokrivajo društveni stroški.

Prostovoljni doneski se hvaležno sprejemljó; vplačani doneski pa se ne vračujejo.

Daljnim ali pa resnično revnim udom se vstopnina in mesečnina zniža, prva celo odpusti, ali pa se jim bo društveni časopis po znižanej ceni, če bo mogoče, tudi brezplačno na dom pošiljal, o čemer sklepa odbor.

§. 7. Občni zbor voli izmej udov društva predsednika in 9 odbornikov; predsednik in saj 4 odborniki pa morajo stanovati v Trstu ali pa v tržaškej okolici.

Odbor voli izmej sebe podpredsednika, tajnika in denarničarja, katere tri osebe morajo stanovati v Trstu ali pa v okolici.

Občni zbor pa voli tudi 9 namestnikov, katerih 4 morajo stanovati v Trstu ali v okolici. Ako je kak odbornik zadržan, da ne more priti k seji, mora to naznaniti predsedništvu saj 2 dni pred sejo, da ono namesto njega pokliče v sejo namestnika, ki ima potem v seji vse pravice odbornikov.

Odborniki in njih namestniki imajo nalogo, da zvedó potrebe svoje pokrajine ali vasi, in jih naznanijo odboru, da jih pretehta, in če je potreba, postavi na dnevni red občnega zbora.

§. 8. Odbor sprejema ude (§. 4.), skljuje zbere in shode (§. 10.), ureduje notranje zadeve, izvršuje sklepe občnih zborov in jih razglašá po časnikih, vabi goste v zborovanje, gospodári z društvenim premoženjem, in ko odstopi, daje od vsega tega odgovor občnemu zboru; predsednik ali njegov namestnik zastopata društvo tudi pri gosposkah in pri tretjih osobah.

§. 9. Da spolnjuje te svoje dolžnosti, shaja se odbor na predsednikovo vabilo v skupno posvetovanje in sklepa z nadpolovično večino glasov: Pri enakem številu glasov odloči glas predsednikov ali njegovega namestnika. Da odbor lahko sklepa, mora biti navzočih vsaj pet odbornikov.

§. 10. Redni občni zbor mora biti vsaj enkrat na leto in sicer meseca oktobra; v tem občnem zboru odbor položi račun in poročilo o svojem letnem delovanji. (§. 8.) Izredni občni zbor mora biti, ako to zahteva 6 odbornikov, ali pa tretjina društvenikov.

Zborovanje je v društveni sobi, ali pa v katerem koli kraju Primorske dežele, kar določuje vsakikrat odbor.

§. 11. Sejam in zborom predseduje in jih vodi predsednik, če je on zadržan, njegov namestnik; kadar pa nobenega teh dveh nij k seji ali k zboru, predseduje najstarejši odbornik.

§. 12. Občni zbor ima pravico voliti odbor (§. 7.), sklepati o zadevah, katere ugajajo društvenemu namenu, pregledovati letni račun, kakor tudi opravilna poročila odstopivšega odbora (§. 8.), prenarajati pravila in razdružiti društvo ter sklepati, kaj se ima v tem slučaju storiti z društvenim premoženjem.

§. 13. Kot pregledovalec računov izvoli občni zbor 3 ude, ki nijso bili odborniki v prošlej dobi odborovega poslovanja.

Da zbor veljavno sklepa, mora biti pričujočih vsaj 20 udov; le če gre za društveno razdruženje, treba, da je navzoča polovica udov in morati to potrditi dve tretjini vseh pričujočih udov.

§. 14. Odbor ima pravico, upeljati v društveno zborovanje polnoletne može kakor goste in z dovoljenjem predsednikovim se smejo udeleževati obravnav, vendar ne smejo ni glasovati ni voliti. Vsak gost se ima upisati v posebno za to odločeno knjigo.

§. 15. V spominsko knjigo se zapisuje vse, kar se godi pri sejah in zborih, in sicer: predmeti govorov, stavljeni nasveti in sklepanja o njih, dovršene volitve in vse druge za društvo imenitne dogodbe, tako, da bode ta knjiga društvena kronika (zgodovinska knjiga). To knjigo vodi tajnik.

§. 16. V društveno sobo smejo k branju zabajati le udje in upeljani gostje.

§. 17. Zabavne shode ali besede napravlja, napoveduje in vodi odbor, katerih besed se udeležujejo udje z rodbinami in vpeljani gostje.

§. 18. Ako nastane mej družabniki prepír, razsojajo o tem izvoljeni sodniki. Vsaka stranka društvenikov izvoli dva družabnika za sodnika in če se ti ne zedinijo, izvolijo si nadsodnika, kateri konečno razsoja.

§. 19. Kedor stopi iz društva, mora to naznaniti odboru en mesec poprej.

Iz društva se izbriše, kedor bi društvu

nečast delal, enako se izbriše oni, kateri s plačilom 3 mesece zaostane in na ponovljeni odborov opomin dolga ne poravnava.

§. 20. Pisma, naznanila in zapisniki so veljavni, kadar jih podpiše predsednik ali njegov namestnik s tajnikom vred.

§. 21. Vse dohodke sprejema denarničar in izplačuje vse stroške; on veljavno podpisuje pobotnice; vendar pa ne sme nič izdati brez odborovega sklepa. Vsake tri mesece mora denarničar v odborovej seji poročati o stanju denarnice.

Domače stvari.

— (Pomoč ubozim družinam v vojsko odšlih slovenskih rezervistov.) Opozorujemo svoje bralce na oklic, katerega v današnji listu na prvem mestu prinašamo. Tudi mi sprejemamo mile darove in jih bomo deželnemu odboru izročevali.

— (Letno sporočilo ljubljanske gimnazije), ki smo je ravno kar dobili, prinaša obravnavo „Der naturwissenschaftliche Materialismus“ od Gartenauerja in šolske vesti. Iz poslednjih posnemamo, da je gimnazijo obiskovalo 317 Slovencev in 104 Nemcev.

— (Letno sporočilo ljubljanske realke) ima jako temeljito in z bogatim filologiškimi znanjem pisano razpravo „Die Sprache in Truber's „Matthäus““, spisal prof. Fr. Levec. Statistika kaže, da je obiskovalo ljubljansko realko leto 1878 učencev 355, Slovencev je bilo 168, Hrvatov 5, Italijanov 28, a Nemcev 137.

— (Matura) se je na ljubljanskej gimnaziji v ponedeljek začela. Oglasilo se je vseh 23 osmošolcev in 3 eksternisti.

— (Imenovanje.) Kranjski deželni načelnik je imenoval vladnega kancelista Fridrika Sertiča za c. kr. okrajnega tajnika, in deželnoobrambovskega okrajnega feldbeblja Lillega za c. kr. vladnega koncipista.

— (Okrajna učiteljska) konferenca za šol. okraja Gornjigrad in Vransko bode 3. avgusta v Braslovčah.

— (V Krškem) je zjutraj 15. t. m. umrla gospa Gregoričeva, supruga znanega ekonomista v Krškem. Vzrok njene smrti je bila — kakor se nam piše — difteritis, katera je tudi začela mej odraščeniimi grasirati.

— (Strela v cerkev udarila.) Iz Krškega se nam 15. t. m. piše: Pri sv. Duhu blizo Krškega je včeraj udarila strela v cerkev, kjer je bilo ljudstvo pri popoldanski božjeji službi; ubila je 3 ljudi, a 12 je omamljenih. Mrtvi so trdni kmetje.

— (Toča) je v nedeljo 14. t. m. strašno okolo Krškega razsajala; padala je v debelosti golobjih jajc.

— (Toča.) Iz Ptuja se nam piše: Jako žalostno novico vam imam danes poročati. V Haložah, kjer je letos posebno trta mnogo vina obetala, potolkla je včeraj popoldne toča in učinila v krajih pri sv. Barbari, Leskovci, Trdobjah, in v še več drugih krajih mnogo škode. Ubogi Haložan, kateri je vse upanje v trgateg stavil, zopet letos ne bode imel kaj brati. Če bode tako naprej šlo, morajo prebivalci Haloza v kratkem na nič priti.

— (Iz smrtne nevarnosti.) Piše se nam od štajersko-hrvatske meje: Uže več let je, odkar zahajajo semkaj iz gračke okolice svinjski kupci, ter v bližini pokupijo mnogo svinj in jih tirajo domov. — Vzačetku t. m. pride jeden tak kupec s svojim sinom v križevsko okolico na Hrvatskem in prenoči v

znanej mu krčmi ter se s sinom drugi dan odpravi v Križevac svinj kupovat. Pot je šel skozi gozd — neki človek pribeži za njima udari starega kupca po glavi da takoj obleži, mladi pa, ki preoblečenega krčmarja spoznal nij, zbeži nazaj v krčmo pove krčmarici, kaj da se je zgodilo in pristavi da ima k sreči on denar v znesku 2000 gld. pri sebi. Krčmarica ga spravi z lepimi besedami v izbo, kjer ga zaklene. Krčmar pride domov in ko mu žena vse pove, dogovorita se v peč zakuriti, dečka potem zvezati, mu denar uzeti, ter ga v peči sežgati. Ko deček to sliši, skoči skozi okno in zbeži. Na cesti sreča dva „financarja“ in ko jima celi dogodek pové, gresta tja najdeti razbeljeno peč, in vprašata zakaj da se kuri. Domača pravita da se kruhu kuri, ko pa na zahtevanje „financarjev“ testa kazati nemata, se ta o resnici dečkove izpovedi prepričata, zvezeta krčmarja in njega pomočnico, ter odvedeta v Varaždin, kjer pričakujeta pravično kazen.

— (Šolarčka utonila.) Iz Stare Loke se „Sl.“ piše 14. julija: Denes smo pokopali dva šolarja, Antona Kulaná in Franceta Omana. V petek 13. t. m. popoldne sta se iz šole domu grede na travniku, kjer se je od dežja v jami voda nabrala, kopala in utonila. Fanta Jurij Berčič in Franc Šifrar sta ju izvlekla iz vode, pa bilo je uže prepozno. Dasiravno je bila zdravniška pomoč hitro pri roki, nij bilo več moč ju oživetiti. Pač silno potrebno je tedaj paziti in gledati, kje da se otroci kopljejo.

— (Ogerskim Slovincem) v Sobotskem okraju svetujejo naše novine, da naj pusté državnega poslanca Harkanija, ki v Pešti živi, pa za volilce slovenske ne mara, ter naj izvolijo za svojega zastopnika g. Imra Avgustiča, ki je v svojem listu „Prifjatelj“ dovolj dokazal, da je zmožen biti spreten zagovornik svojih rojakov, da si ima mož o Slavjanstvu močno magjarsko skaljene nazore, kakor so se naši bralci iz citatov iz njegovih novin prepričali.

— (O okrajnej učiteljski skupščini mesta ljubljanskega) piše „T.“ sledeče: 4. t. m. se je zbralo nad 30 učiteljev in učiteljic. Predsedoval je c. kr. nadzornik pl. Gariboldi; zapisnikarja sta bila učitelja A. Žumer in Fr. Bahovec. Prvosednik je prebral uradne spise, ki so mu došli, in nasvete ki jih je stavil okrajnej šolske oblasti v pret. letu, povedal svoje opazke pri nadzorovanji mestnih šol, kar se tiče sprejetja in odpusta učencev; uradnih spisov; šolske discipline; podučevanja v posameznih naukih i. dr. O 2. točki: Kako naj se podučuje v mestnih šolah v jeziku . . . je poročal učitelj V. Grum, nasvetov nij stavil, a katehet Keržič je želel jezikoslovne knjige enake „Sprahbuch von Janežič“ za podučevanje v jeziku. O 3. točki. „Izbera podučnih knjig in beril za l. 1878/79“ so poročale vse mestne šole in sicer za I. mestno deško šolo učitelj V. Kumer, za II. m. deško šolo učitelj Fr. Raktelj, za dekliško nunsko šolo katehet Keržič in za mestno dekliško šolo učiteljica Mosova. Poročila prvih treh šol so se ujemala v tem, da je treba nemščino podučevati na podlagi materinega jezika, da je tedaj učitelju poleg nemških beril tudi treba slovensko nemških ali če hočete nemško-slovenskih slóvnic, zgol nemške slóvnice so le za višje razrede, a na mestnej dekliški šoli žele upeljati že v 3. razredu zgol nemško slóvnico, sicer pa vse te šole hote upeljati: J. Heinrichova nemška berila „II. in III. Theil“ mesto dosihmal navadnih. — Gla-

sovanja o tem nij bilo, ker predloge potrdi in odobri po §. 8 derž. šl. postave okrajno nadzorništvo. — Bajè se je uže to zgodilo. — 4. točki: „okrajna učiteljska bukvarnica“ je poročal učitelj Kokalj, nje prvomestnik. Voli se dozdanji odsék in prvomestniku se izreka „hvala“ za njegov trud. 5. V stalni odbor se volijo dosedanji udje: Linhart, Praprotnik, Raktelj in Tomšič. 6. V deželno učiteljsko skupščino: Praprotnik in Raktelj. — Še gre tukaj omeniti samostalnega predloga učit. Raktelja: pepelnica in vseh vernih duš dan naj bosta prosta dneva. Predlog je bil podpiran in sprejet brez ugovora, se ve da razsodba o tem pristoji drugej oblasti. Seja se konča ob 11. uri.

— (Slovensko učiteljsko društvo) je zborovalo 4. julija 1878. — Tajnik poroča: G. Stegnar je učiteljsko bukvarnico uredil in je v njegovem stanovanji učiteljem društvenikom, na razpolaganje. — Razgovor je bil dalje v društvenem delovanji, o prihodnjem občnem zboru in o stvareh, ki se imajo postaviti tačas na dnevni red.

— (Za Radovljico) bode okrajna učit. skupščina 18. julija v šoli v Begunjah. Dnevni red: 1. Opazke c. kr. šl. nadzornika. 2. Jezikoslovni pouk v ljudski šoli, da se ž njim zadosti minist. ukazu dné 5. aprila 1878, št. 5316. 3. Praktična sestava in spisava prepisanega šolskega inventara. 4. Volitev poslanca v deželno učit. konferenco. 5. Volitev v bukvarničen odsek in v stalen odbor. 6. Samostalni predlogi.

— (V Črnomlju) bode okr. učit. skupščina 28. julija. Dnevni red je: 1. Kako vzbujata in pospešujeta učitelj domoljubno čuvstvo pri šolski mladeži in pri odraščenihi? (Poroč. Schiller in Germ). 2. Kako naj postopa učitelj pri porabi dr. Močnikovih računíc v ljudski šoli, da hitro doseže primern namen poučevanja? (Poroč. Rupnik in Sturm). 3. Pouk v zgodovini v ljudski šoli, učna tvarina naj se kar moč na tanko določi? (Poroč. Šetina Dular). 4. Kako naj učitelj vadi šolsko mladež rednost in snažnost? (Poroč. učiteljica Alojzija Bauer in učitelj Janez Barle.

— (Nesreča.) Minole dni gnal je 64 let stari Jože Sovin v Trstu kravo, katero je kupil na sejmu v Sežani. Ko dospe na novo cesto v Občino, prestraši se krava bobnanja vojakov, ki so se tamo vadili, ter hoče uiti. Stari mož jo je skušal pridržati, a krava ga natakne na rogove, in ga tako hudo poškoduje, da je čez par ur umrl.

Razne vesti.

* (Silna toča.) Poroča se iz Ogerskega, da je v nekaterih krajih 8. t. m. taka silna velika toča padala, da je mnogo živalij pobila. Tako so našli 8 lisic, 200 zajcev in veliko število prepelic mrtvih, kar je vse toča pobila. Koliko je pri tem setev trpela, lahko si vsakdo misli.

* (Slabi časi.) Minolega leta znosili so ljudje v celej Avstriji v malo loterijo 21,703.628 gld., mej tem, ko se je dobitkov le 11,624.508 gld. izplačalo. Kaže se sploh, da se ta kužna bolezen, v loterijo stáviti, vedno bolj širi, akoprav so časi vedno slabši.

* (Iz Španije.) V Madridu in okolici na Španjskem postali so tatovi jako drzni. Tako se je tudi ta tatvina izvršila: V vas Tor prišlo je na sv. Janeza dan, ko so bili vsi ljudje v cerki, 7 mož, oboroženi z noži in puškami; ti zastražili so najprej cerkvena vrata da nobeden nij mogel uiti, ter so ukazali roparji fajmoštru, županu in nekemu bogatemu kmetu ven priti. Ti vodili so jih potem od hiše do hiše, in roparji so pograbili, kar se

mogli, orožje pa so potrli in polomili, kjer so našli. Koncem zopet otidejo — a odpeljejo bogatega kmetiča še soboj ter zahtevajo zdaj zanj 8000 gold. odkupnine. Jako prijetne razmere so to tam na Španjskem!

Gospodarsko poročilo.

C. kr. priv. avstrijska zavarovalnica „Dunav“ („Dunau“) v Beču.

O novem letu je to društvo, ki je svojo delavnost začelo 1. septembra 1867. leta, do končalo prvo desetletje svojega obstanka. Iz poročila o poslednji upravni dobi t. j. o minulem letu 1877. posnamemo tu nekatere v obče zanimive stvari.

Vspreh je bil v vseh strokah, s katerimi se društvo peča, zelo povoljen.

V oddelku za zavarovanje zoper škodo po požarih je bila lani zavarovana svota 456¹/₂ milijonov goldinarjev, nad 10¹/₄ milj. gld. več nego prejšnje leto. Zato je društvo skupilo za varovalnine 1,521.209 gld. 53 kr. (56.940 gld. 63 kr. več nego 1876. leta). Pri zavarovanjih na več let je zavarovana vrednost lani pomnožila se za skoro 36 milj. gld. in znaša 895 milj. gld., zavarovalnine bode društvo zanj s časom prejelo nad 17 milj. gld.

Leta 1877. je 1192 požarov društvo zadelo, mej njimi tudi 1 na Kranjskem (farovž na Krškem); samo zadnje četrt leta je bilo oglašanih 387 požarov, 117 več kakor v istej dobi 1876. leta. Odškodnine bilo je izplačane 787.890 gld. 44 kr. (blizu 130 tisoč več nego predlanskim).

Oddelek zavarovanja za življenje se je tudi lani zopet povzdignil, akopram so bile splošne materialne razmere zlasti tej vrsti zavarovanja sila neugodne in mnogi zavarovanci po njih celó primorani, dozdanje zavarovanje popustiti.

Po tab. I—IV. je društvo došlo 1014 novih oglasov na 1,730.753 gld. zavarovanega kapitala. Koncem leta je bilo 8176 osob (5550 moških in 2626 ženskih) zavarovanih na 10,452.602 gld. Najmlajši zavarovanec je bil 16, najstariji 79 let star; mej tema skrajnima mejama je bila vsaka starost po letih zastopana, vendar je bilo največ (272) zavarovancev v 52. letu; povprek pa jim je bila starost 46¹/₄ leta. Na najvišjo svoto so bili zavarovani tisti, ki so se nahajali v 39 letu svoje starosti. Največkrat je bila zavarovana svota 500 gld., namreč 1476krat; 1000 gld. je bilo zavarovanih 1306krat, 5000 gl. pa 245krat.

Ena osoba od tucih, ki so zavarovane za slučaj smrti je doživela 85. leto in torej po pravilih še sama prejela zavarovani znesek; umrlo pa jih je lani 185, zavarovanih za 170.239 gld.; vzroki smrti so bili najbolj po gosto: vnetje posameznih organov (43), potem hronične prsne bolezni (.39) in mrtud (23).

Povprek so bili ti lani umrli po 11 let in 11 mesecev zavarovani, ker so bili pri sprejemu po 42 let in 6 mesecev, pri smrti pa po

54 let in 5 mesecev povprek stari. 25 jih je bilo mej njimi, katerim še nij minulo pet let, kar so pristopili; vmes so 4, ki še niti leta dni niso bili zavarovani. Za temi 25 je moralo društvo plačati 30.450 gld. zavarovanega kapitala, premije pa je bilo od njih skupilo vsega 2579 gld. 34 kr. ali 8.47% povprek (od onih 4, ki so uže v prvem letu umrli celó le 2.85%)! To pač najboljše svedoči neizmerno korist zavarovanja za življenje. Da ima pa ravno „Dunav“ mej vsemi društvi najnižje premije za to zavarovanje, to smo uže večkrat povedali.

Končni račun od 1877. leta izkazuje skupnega čistega dobička 135.771 gld. 23 kr. Iz tega se je, kakor smo uže poročali, po sklepu občnega zbora določila dividenda po 20 gld. ali 10% na delnico. Vsaka delnica je dozdaj (v desetih letih) vsega 169¹/₂ gld. „dividend“ ali obresti t. j. okolo 8¹/₂% na leto nesla. Gotovo lepo spričevalo razumnega gospodarstva!

Društveno premoženje znaša čez 4 milijone gld., v katerih so zapopadene tudi hiše, ki so lastnina društva (1 v Beču, 3 v Milanu); ostalo premoženje je naloženo ali v dobrih vrednostnih papirjih ali po varnih posojilih.

Od svojega početka do konca lanskega leta je zavarovalnica „Dunav“ elementarne t. j. po ognji itd. provzročene) škode povrnila vsega 11,674.611 gld. 54 kr., v oddelku različnega zavarovanja o človeškem življenju je pa izplačala v tem časi 2,434.954 gl. 44 kr.

Navedene številke same na sebi dovolj glasno pričajo, da je društvo zaupanja v polni meri vredno, in družega priporočila ne potrebuje. Poleg tega moramo še izrekoma pohvaliti njegovo pošteno in vseskozi točno postopanje proti zavarovancem.

Društveni zastopnik za Slovensko je gosp. Grasselli v Ljubljani. — n.

Umrli v Ljubljani.

13. julija: Miklavž Feldstein, gostač, 85 l., na poljanskej cesti št. 58, vsled marazma. — Ernestina pl. Büßern-Saalfeld, 9¹/₂ l., na Marije Terezije cesti št. 10, vsled ošpic.

14. julija: Čelešnik Helena, posestnica, 62 l., vrtno ulice št. 19, vsled vodenice. — Karol Ferdinand Nigrin, otrok zasebnika, 6 tednov, na poljanskej cesti št. 25, vsled vodoglave. — Henrik Snoj, sin delavca, na Rudolfovej železnici, 14 ur, na sv. Petra nasipu št. 55, vsled slabosti. — Amalija Pikovnik, otrok zasebnika, 10 dnij, tesarsko ulice št. 3, vsled božjasti.

17. julija: Marija Loos, hči vratarja južne žel., 55 l., na cesti južne železnice št. 1, vsled pljučne tuberkuloze. — Ana Tambornino, hči posestnika, 15³/₄ l., na kongresnem trgu št. 6, vsled mrtuda v možjanh.

V deželnej bolnici.

1. julija: Marija Rozman, gostaška, 64 l., apopleksia cerebri.

2. julija: Franc Vončina, gostač, 73 l., vsled slabosti od starosti.

3. julija: Matevž Debeljak, berač, 70 l., vsled črevesnega prehlajenja.

4. julija: Jože Zotler, gostač, 85 l., na marzmu.

5. julija: Katarina Čelešnik, gostaška, 54 l., nazhroničnej vnetici ledvic; — Jurij Slabe, delavec, 4 l., na črvu v zelodci. — Jože Redenšek, sin voznika 5 l., cinanche contagiosa.

6. julija: Urša Nadlar, kramarca, 42 l., vsled pljučne tuberkuloze.

7. julija: Jakob Orehek natakak, 32 l., Marija Feitelj, soproga krojača, 63 l.; Janez Klešnik, delavec, 26 l.; vsi na pljučnici.

10. julija: Franc Marinčič, sodar, 26 l. vsled pljučne tuberkuloze.

Dunajska borza 16. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	54 gld.	75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	70
Zlata renta	75	30
1860 drž. posojilo	114	—
Akcije národne banke	835	—
Švedske akcije	258	25
London	115	10
Napol.	9	27 ¹ / ₂
C. kr. cekini	5	49
Srebro	101	—
Državne marke	57	15

Bolnikom na prsih in pljučih!

Oni p. t. kupovalci, kateri vsled objave občinskega zastopništva v Glognici ddo. 27. januarja 1876 želé dobiti pravi izvrsni moj snežniški zeliščni alop, katerega samo jaz prirejam, naj izvolijo izrično zahtevati

Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Zapečaten originalna steklenica à 1 gld. 25 kr., za povezavanje posebej 20 kr.

Glavna zaloga pri Franji Wilhelmu, lekarnarju v Neunkirchnu.

Zaloge podružniške mogó se najti v večjih inseratih, ki jih prinaša včasí naš list.

Štev. 9782.

(217—2)

Razglas.

Izprazneno mesto mestnega tesarja z letno plačo 350 gold., in z pravico do pokojnine se oddaja.

Službeni pogoji izvedó se pri mestnem stavbenem uradu.

Dotične prošnje se do konca **Julija 1878** sprejemajo.

Mestni magistrat v Ljubljani,
8. julija 1878.

Wir empfehlen geschätzt als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—22)

Tujci.

15. julija:

Evropa: Moraldi iz Trsta. — Lokay iz Novega mesta. — Migatti iz Bukovara. — Schadelack iz Trsta.

Pri Slonu: Jesenko, Dolinar iz Trsta. — Fischer iz Kočevja. — Lipner iz Celovca. — Friedrich iz Dunaja. — Glitcklich iz Prage. — Finck iz Maribora. — Furlani iz Trsta.

Pri Malici: Vatter iz Dunaja. — Norder iz Gradca. — Benetassi iz Trsta. — Orel iz Dunaja. — Kankovsky iz Brežic. — Zupan iz Kranja. — Novak iz Dunaja. — Nordlinger iz Trsta. — Lautinger iz Dunaja.

Loterijske srečke.

V Trstu 13. julija: 73. 57. 13. 12. 71.

V Linci 13. julija: 8. 46. 16. 27. 32.

Hrvatska prostovlastna (alodijalna) vina,
najboljše garantovane vrste,

priporoča za nizke cene

velika trgovina z vinom

Anton Nossan-ovih sinov

v Zagrebu.

(220—1)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Prostovoljna dražba.

22. dne t. m. in v sledečih dnevih prodajal se bode v kazinskeje restavraciji ljubljanskeje

s cinkom kriti stekleni salon, ki obsega lahko 300 osob, potem paviljon za godbo, klet za led po ameriškeje sistemi, popolni plinovod iz restavracije in vrta, na dalje vsa vrtna, sobna, kuhinjska in kletna oprava, kakor: mize, stoli, zastave, bandera, grbni izveski (Wappenschilder), transparenti, piramide, zvezde in razne druge dekoracije; oder za glediščne igre v hiši, kandelaber za plin, steklene prepaži, omare za jedi in pijače, slike, ogledala, stenske ure, vešala za obleko, ruljete za okna, železne peči, mizna priprava iz beloprsti, noži in vilice, mej temi za 1200 osob od kineskega srebra, — kozarci za pivo, vino in šampanjec, sklenice, namizje, kamni v prižiganje žveplenk, solnjice in koški za kruh; vse namizne perilo, kakor: mizni prt, bel in pisani, brisače itd., okolo 7000 papirnatih prticev, omara za posode, police, omare za led s patentom; prodajala se bode na dalje tudi vsa kuhinjska priprava, banje in sodi za vodo, jeden telegraf, razna fina vina v sklenicah, sodovi, skafi (vedrice), pipe, buče (Weinheber), police za sklenice, prazne vinske butelje, jedna partija ledu in razna druga privatna oprava; vse to prodajalo se bode na dražbi, h katerej so vsi povabljeni, ki želijo kaj kupiti. (218—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.